

Uchwała 37 / III / 2026

Zarządu Głównego Stowarzyszenia Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej,
podjęta drogą obiegową w dniu 5 marca 2026 roku,
w sprawie opinii dotyczącej projektu
ustawy „o zmianie ustaw w celu optymalizacji niektórych procesów
w zakresie spraw obywatelskich” (UD 329)

§1

Zarząd Główny Stowarzyszenia Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej (**ZG SNRP**), w związku z otrzymanym w dniu 11 lutego 2026 roku, pismem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji nr DP-WLM.0231.23.2025.MJ, w sprawie zaopiniowania projektu ustawy „o zmianie ustaw w celu optymalizacji niektórych procesów w zakresie spraw obywatelskich UD329” („Ustawa”/”Projekt”), postanawia przekazać uwagi do Projektu zawarte w Uzasadnieniu do niniejszej Uchwały.

§2.

Stanowisko Stowarzyszenia przekazać Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji do dnia 05 marca 2026 roku.

§3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE**I.**

1. Dnia 12 lutego 2026 roku w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny został zamieszczony projekt ustawy o zmianie ustaw w celu optymalizacji niektórych procesów w zakresie spraw obywatelskich (UD 329) wraz z uzasadnieniem oraz oceną skutków regulacji, przygotowany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji („Projektodawca”).

Na wstępie ZG SNRP pragnie podkreślić, że popiera działania

Projektodawcy mające na celu optymalizację procesów dotyczących spraw obywatelskich, których efektem ma być - między innymi - przyspieszenie obsługi obywateli w urzędach i efektywniejsza praca administracji publicznej.

ZG SNRP zauważa, że zaproponowane w Projekcie zmiany wychodzą naprzeciw oczekiwaniom społecznym, wpisują się w przemiany informatyzacyjne w wielu sferach życia na styku urząd/obywatel i w efekcie zmierzają do usprawnienia tego procesu.

Analizując Projekt ZG SNRP dostrzega jednocześnie obszary, które - naszym zdaniem - wymagają „doregulowania” a co za tym idzie, uzupełnienia go o rozwiązania, które uproszą obywatelom załatwianie spraw i zwiększą bezpieczeństwo obrotu prawnego. Mając zatem na uwadze ustawowe zadania notariatu zgłaszamy propozycje zmian, zawartych w poniższych ustępach.

2. Art. 2 Projektu dotyczącym nowelizacji ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych proponujemy:

1) po punkcie 7) dodać nowy punkt 7a) o treści:

„7a) art. 12ca otrzymuje następujące brzmienie:

„Uprawnione do korzystania z dostępu do danych biometrycznych zamieszczonych w warstwie elektronicznej dowodu osobistego w zakresie odcisków palców na potrzeby weryfikacji autentyczności dowodu osobistego lub tożsamości jego posiadacza są podmioty, o których mowa w art. 66 ust. 3 pkt 1-11a)”,

2) po punkcie 38) dodać nowy punkt 38a) o treści:

„38a) w art. 66 ust. 3 po pkt 11) dodaje się pkt 11a) w brzmieniu:

„11a) notariusze,”

3) po punkcie 39) dodać nowy punkt 39a) o treści:

„39a) w art.72 ust.2 pkt 1 litera a otrzymuje brzmienie:

„a) podmioty, o których mowa w art. 66 ust. 3 pkt 1-11-a,”

3. Art. 3 Projektu ustawy dotyczącym nowelizacji ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego proponujemy:

1) po punkcie 1) dodać nowy punkt 1a) o treści:

„1a) w art. 5a ust. 1 po punkcie 7) dodać nowy punkt 8) o treści:

„8) notariuszom”,

- 2) po punkcie 2) dodać nowy punkt 2a) o treści:
„2a) w art. 60 pkt 1) otrzymuje następujące brzmienie:
„1) nazwisko, imię (imiona), numer PESEL (jeśli został nadany) dziecka;”
- 3) po punkcie 5) dodać nowe punkty 6) -8) o treści:
„6) w art. 88 ust. 1 pkt 1) otrzymuje następujące brzmienie:
„1) nazwiska i imiona oraz numery PESEL (jeżeli zostały nadane) osób, które zawarły małżeństwo, nazwiska rodowe, stan cywilny oraz daty i miejsca urodzenia;”
„7) w art. 95 ust. 1 pkt 1) otrzymuje następujące brzmienie:
„1) nazwisko, nazwisko rodowe, imię (imiona), numer PESEL (jeżeli został nadany), datę i miejsce urodzenia osoby zmarłej;”
„8) w art. 95 ust. 1 pkt 3) otrzymuje następujące brzmienie:
„3) nazwisko, nazwisko rodowe, imię (imiona), numer PESEL (jeżeli został nadany) małżonka osoby zmarłej, jeżeli w chwili śmierci pozostawała ona w związku małżeńskim;”

4. Art. 4 Projektu ustawy dotyczącej nowelizacji ustawy z dnia 27 stycznia 2022 r. o dokumentach paszportowych proponujemy punktowi 28) nadać nowe brzmienie o treści:

„28) w art. 86 dodaje się pkt. 21 i 22) w brzmieniu:
21) ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych,
22) notariuszom.”

5. Proponowane przez ZG SNRP zmiany w artykule 3 Projektu (nowelizacja ustawy o aktach stanu cywilnego), mające na celu ujawnianie w aktach stanu cywilnego oraz w odpisach tych dokumentów, numerów PESEL, służą ułatwieniu obywatelom załatwiania spraw związanych z dziedziczeniem, poprzez ograniczenie ilości dokumentów, które należy przedłożyć w sądzie lub u notariusza w związku ze stwierdzaniem nabycia spadku i obligatoryjnym zarejestrowaniem wydanych przez te podmioty dokumentów w Rejestrze Spadkowym PL, prowadzonym przez Krajową Radę Notarialną tj. postanowieniem sądowym o stwierdzeniu nabycia spadku lub aktem poświadczenia dziedziczenia. Obecnie akty stanu cywilnego takiej informacji nie zawierają, co wymusza na spadkobiercach, pragnących przeprowadzić

postępowanie spadkowe po zmarłym, uzyskanie dodatkowego dokumentu z odpowiedniej komórki urzędu gminy zaświadczenia o numerze PESEL osoby zmarłej, wyciągu z danych ewidencji ludności itp. Konieczność uzyskania dwóch dokumentów (które, w zależności od organizacji urzędu gmin, może powodować konieczność wizyt w dwóch różnych punktach obsługi mieszkańca) jest niewątpliwie uciążliwa, wydłuża postępowania, zwiększa koszty po stronie obywateli i wreszcie powoduje zbędne obciążenie urzędników i urzędów pracą, która może zostać zoptymalizowana. Warto podkreślić, iż informacja o numerze PESEL jest dla urzędów informacją dostępną w posiadanych przez urząd bazach danych. Zatem rozszerzenie treści aktu stanu cywilnego o wskazanie numeru PESEL nie będzie powodować obciążenia urzędników dodatkowymi obowiązkami.

Proponowana zmiana wpisuje się w kierunek budowy **interoperacyjnego państwa cyfrowego**, w którym dane zgromadzone w rejestrach publicznych są wykorzystywane w sposób racjonalny i skoordynowany przez różne instytucje realizujące zadania publiczne. Ujawnienie numeru PESEL w aktach stanu cywilnego stanowi przykład praktycznej realizacji zasady „**once only**” **administracji cyfrowej**, zgodnie z którą obywatel powinien przekazywać administracji publicznej określone dane tylko jeden raz, natomiast organy państwa powinny wykorzystywać je wielokrotnie poprzez odpowiednią interoperacyjność systemów publicznych. Zasada ta stanowi jeden z podstawowych filarów cyfrowej transformacji administracji publicznej w Unii Europejskiej i znajduje odzwierciedlenie w dokumentach strategicznych UE, w tym w **Europejskich Ramach Interoperacyjności (European Interoperability Framework – EIF)**.

Rozwiązanie to pozostaje również spójne z kierunkiem regulacyjnym wynikającym z **rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania (eIDAS)**, które promuje rozwój bezpiecznych usług cyfrowych opartych na wiarygodnej identyfikacji osób oraz interoperacyjności systemów publicznych w państwach członkowskich.

Jednocześnie proponowana zmiana pozostaje w zgodzie z założeniami **rozporządzenia (UE) 2018/1724 ustanawiającego jednolity portal cyfrowy (Single Digital Gateway)**, którego celem jest ograniczenie barier administracyjnych oraz uproszczenie procedur poprzez szersze wykorzystanie danych już posiadanych przez administrację publiczną.

Wprowadzenie numeru PESEL do zakresu danych ujawnianych w aktach stanu cywilnego stanowi zatem racjonalne i proporcjonalne usprawnienie procedur administracyjnych, które przyczynia się do ograniczenia zbędnych formalności po stronie obywateli, skrócenia czasu załatwiania spraw oraz zwiększenia efektywności działania administracji publicznej. Jednocześnie rozwiązanie to umożliwi sprawniejsze prowadzenie postępowań spadkowych zarówno przed sądami, jak i przed notariuszami, co wzmacnia pewność obrotu prawnego oraz zwiększa przejrzystość procedur związanych z dziedziczeniem.

6. Proponowane przez ZG SNRP zmiany w artykule 2 i 4 Projektu należy rozpatrywać na dwóch płaszczyznach.

Pierwsza to pomoc w wykonywaniu ustawowych obowiązków przez notariuszy, wynikających zarówno z ustawy z dnia 14 lutego 1991 roku - Prawo o notariacie jak i innych ustaw. Druga to płaszczyzna interesu publicznego jakim jest zwiększenie bezpieczeństwa obrotu nieruchomościami.

Zgłoszone propozycje mają na celu umożliwienie notariuszom, którzy przy wszystkich czynnościach notarialnych mają obowiązek stwierdzania oraz weryfikowania tożsamości stron, w tym autentyczności przedstawionych dokumentów potwierdzających tę tożsamość, wykonanie tych obowiązków z wykorzystaniem najnowszych, precyzyjnych i bezpiecznych środków teletransmisji.

Dostęp do REJESTRU DOWODÓW OSOBISTYCH (RDO) pozwoli na natychmiastowe potwierdzenie, czy okazany dowód osobisty nie został unieważniony, zgłoszony jako utracony lub czy nie jest dokumentem sfałszowanym. Ponadto możliwość weryfikacji danych w RDO minimalizuje ryzyko kradzieży tożsamości i zawierania umów (np. sprzedaży

nieruchomości) przez osoby nieuprawnione, co może prowadzić do nieodwracalnych szkód prawnych i finansowych.

Obecnie notariusze mogą weryfikować dokumenty tożsamości wyłącznie w sposób „organoleptyczny”, ręcznie przepisując dane z dowodów tożsamości stron do baz danych Kancelarii, rejestrów publicznych oraz dokumentów notarialnych. Udostępnienie notariuszom możliwości skorzystania z najnowszych, bezpiecznych metod weryfikacji tych dokumentów zwiększy ponadto bezpieczeństwo obrotu prawnego, usprawni proces weryfikacji tożsamości stron - klientów i ich beneficjentów rzeczywistych zwłaszcza w świetle art. 34 ust.1 pkt 1 i 2a ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Ponadto dodatkowe sposoby weryfikacji tożsamości stron czynności notarialnych wzmocnią pewność obrotu nie tylko poprzez lepsze narzędzia do stwierdzania tożsamości stron, ale również pozwolą na weryfikację zdolności stron do czynności prawnych (która to weryfikacja w obecnym stanie prawnym następuje co do zasady wyłącznie na podstawie oświadczeń), co ma ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa obrotu w wypadku osób częściowo lub całkowitego ubezwłasnowolnionych oraz stron czynności prawnych zawieranych przez te osoby lub w imieniu tych osób. Zmiany te pozwolą też notariuszom na automatyczną weryfikację oświadczeń pełnomocników, że ich mocodawcy pozostają przy życiu w chwili dokonywania czynności przez pełnomocnika.

II.

Mając na uwadze rozważania, zawarte powyżej, w części I UZASADNIENIA. Zarząd Główny Stowarzyszenia Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej zdecydował jak na wstępie.

W imieniu Zarządu Głównego

Paweł Orłowski

Członek Zarządu

Anna Dańko – Roesler

Prezes Zarządu